

Studijní
materiál
k výstavě

**Katharina
Grosse
Wunderbild /
Zázračný obraz**

16/02/2018—
—06/01/2019

**01 O výstavě Wunderbild /
Zázračný obraz**

02 Životopis

03 Aktivity inspirované výstavou

**04 Další zdroje informací
o autorce**

05 Informace o výstavě

01

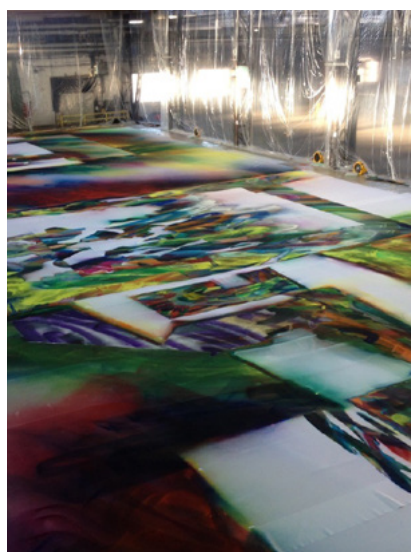
O výstavě Wunderbild / Zázračný obraz

„Její mnohdy velkorysné struktury zabírající mezní území interiéru (institucionální prostor) a exteriéru (veřejný prostor) a často integrující přírodní materiály (stromy, kamení, půdu apod.) jsou hybridy, které překračují dělicí čáru mezi přírodou a kulturou...“

Adam Budak¹

Německá umělkyně Katharina Grosse, která proslula svými monumentálními malířskými realizacemi, vytvořila přímo pro prostory Veletržního paláce v Národní galerii v Praze své nejnovější dílo. Zázračný obraz (Wunderbild) obydlel prostory Velké dvorany a barevné objekty kmenů zvou diváky za nevšedním zážitkem do galerie a do kavárny již na předpolí. Zázračný obraz je za-

věšené gesto Kathariny Grosse, které se samo stává prostorem. Velkorysé prostory Veletržního paláce se zdají být ideální pro její práci a Grosse tak po Aj Wej-wejovi sebevědomě ukazuje další možné umělecké využití Velké dvorany.

1

2

3

1. Dokumentace tvorby díla v hale v Berlíně.

Fotografie: Nic Tenwiggenhorn²

2. Instalace Wunderbild/Zázračný obraz ve Velké dvoraně Veletržního paláce

Fotografie: Nic Tenwiggenhorn²

3. Instalace v kavárně a na předpolí Veletržního paláce

Fotografie: Nic Tenwiggenhorn²

1. Úvodní text o výstavě Adam Budak (ed.), Wunderbild, Národní galerie v Praze 2017

2. Zadáno Národní galerie v Praze; Se souhlasem Galerie nächst St. Stephan, Vienna; Gagolian and König Galerie, Berlin; Copyright: Katharina Grosse and VG Bild -Kunst, Bonn

01

O výstavě Wunderbild / Zázračný obraz

Katharina Grosse je proslulá svými rozměrnými stříkanými malbami. Co však z jejích maleb činí něco víc než arogantní pokrývání různých povrchů tenkou vrstvou

Čím vším je plátno? Malba jako hybrid

rozprášené barvy? Odpověď vyžaduje jistě hlubší individuální zamyšlení, ale ve zde nastíněných tématech nabízíme možné směry, kterými se lze vydat v úvaze nad dílem Kathariny Grosse.

Především je evidentní silná snaha umělkyně vykročit s malbou za její konvenční rámec. Ostatně ona sama říká, že „malba nemá žádné hranice“. Barvu nanáší na různé povrchy a v různých prostředích. Malba vystupuje tak ze své tradiční dvou-dimenzionální roviny a deformuje či spoluvytváří prostředí, které nutně vnímáme velmi fyzicky, protože nás často zcela obklopuje. Barva stále hraje první housle, ale dostáváme se do nejistého rozmezí mezi malbou

(barvou), sochou či site-specific instalací (prostorem), performancí či dokonce silným syntetickým prožitkem, který je blízký filmu či divadlu. Částičky barvy dopadající na veškeré myslitelné povrchy či dokonce levitující ve vzduchu vytváří svěbytný druh synestezie. Plátno se tedy proměňuje a může být skoro vším, ale nakonec je to právě nabarvená draperie, která spoluvytváří barevný vesmír uvnitř galerie jako ve Velké dvoraně Veletržního paláce. Plátno, které je zavěšené tak trochu jako divadelní kulisa či opona před filmem.

1

2

1. Plátno ve Velké dvoraně Veletržního paláce

2. Katharina Grosse, This Is Not My Cat, 2007, Gow Langsford Gallery, Auckland
Fotografie: Paul Gilbert
Copyright: Katharina Grosse and VG Bild -Kunst, Bonn

01

O výstavě Wunderbild / Zázračný obraz

Dýchat a slyšet malbu?

Při vzniku monumentálních venkovních realizací Kathariny Grosse se nad místem na několik hodin rozprostře oblak aerosolních částiček barvy, které nejen že časem dopadnou na jakýkoliv povrch, ale mohou být i vdechnuty nebo nějak dál usměrňovány (rozfoukány apod.). Barva se tak tříští na nejménší částičky podobné molekulám

vzduchu, jimiž se šíří podobně jako zvuková vlna, která je často součástí komplexních instalací této umělkyně. Příkladem toho je i zvuková instalace Wunderbild ve Veletržním paláci, která zazní prostorem Velké dvorany jen příležitostně, prchavě, nepravidelně.

„Používám nejrůznější náčiní,“ vysvětluje své pracovní postupy, „od svých rukou přes prsty po štětečky a rýžáky či kartáče. Ráda se dostávám do přímého kontaktu s povrchem. Stříkácí pistole rozprašuje barvu volně, do vzduchu, mimo povrch. Jako nějaký trojrozměrný přístroj napojený na můj mozek. Zaujala mě přesně ve chvíli, kdy jsem začínala s malováním na multidimenzionální povrchy. Do zásobníku stříkácí pistole se vejde neuvěřitelné množství barvy a stlačený vzduch prodlužuje dosah a zrychluje pohyby. To znamená, že toho v kratším čase stihnu víc. Je to jako syntetický orgán, který se dokáže dotknout prostoru, pokrýt ho a zkrátit vzdálenosti. Nekonečná linie. Rozpínající se tělo. Dovoluje mi to přistupovat k situacím s nesmírnou silou a pozitivní agresivitou.“

Katharina Grosse

Katharina Grosse v instalaci ve Velké dvoraně Veletržního paláce.

01

O výstavě Wunderbild / Zázračný obraz

Ekologie?

Monumentální měřítko a práce s konkrétním místem či krajinou evokuje východiska land-artu, ale smysl realizací Kathariny Grosse se od land-artu liší. V souvislosti s krajinnými zásahy Kathariny Grosse se nabízí otázka po smyslu těchto intervencí a jejich ekologickém dopadu na krajinu. Zajímavé srovnání nabízí dvě krajinné realizace – Rockaway pro PS1 v New Yorku (2016) a Asphalt Air and Hair v Aarhus (Dánsko, 2017). Reakce publika na dnes již ikonické přetvoření bývalého vojenského komplexu v rekreační oblasti Rockaway Beach v Queensu v New Yorku je

v přímém protikladu s reakcí na dílo, které si objednalo AROs Aarhus Art Museum. Dánský projekt byl kritizován z etické pozice, z pozic ochránců přírody, dokonce i ze strany Dánského království. Paradoxně vyvolal mnohem větší veřejnou diskusi než lecjaká kampaň na ochranu životního prostředí. Reálný ekologický dopad této intervence nebyl nijak zásadní, dílo zmizelo během deseti dní a zanechalo za sebou spíše než ekologickou spoušť vznesené otázky, veřejné diskuse a příklady možného uměleckého využití veřejného prostoru.

1

2

1. Katharina Grosse: MoMA PS1's Rockaway! series, New York, 2016, Fotografie: Pablo Enriquez
Se souhlasem MoMA PS1, New York
Copyright: Katharina Grosse and VG Bild-Kunst, Bonn
2. Katharina Grosse, Asphalt Air and Hair, 2015, AROs Triennial THE GARDEN - End of Times, Aarhus, fotografie: René Dame
Se souhlasem König Galerie, Berlin; AROs Kunstmuseum, Aarhus
Copyright: Katharina Grosse and VG Bild-Kunst, Bonn

01

O výstavě Wunderbild / Zázračný obraz

Prodloužení těla skrze nástroj?

Katharina Grosse přirovnává vnitřní prostor galerie k tělu, stříká tam, kde to nejvíce bolí. Rány přemalovává tak, aby se na ně dalo dívat. Paralela s lidským tělem nám vytane na mysl i v souvislosti s měřítkem malby, které je až nelidské, a především se způsobem, jakým malba vznikla. Pro dosažení monumentality si člověk vypomůže prodloužením svého těla o nástroj, v tomto případě stříkácí pistoli s kompresorem. Jedná se o určitý most mezi člověkem (tělem) a okolním prostředím. Obecně řečeno každá materie, která prochází nějakým přístrojem, je transfor-

mována. Pomyslný směr procesu si lze představit jako řadu: člověk – nástroj – výstup do okolí.

V tomto směru můžeme dále uvažovat o paralele s přístupem Grosse k syntetizovanému zvuku či fotografii a filmu. Podobného tématu se svým vlastním způsobem dotýká i Maria Lassnig, která paralelně vystavuje v Národní galerii (#výstavy: Maria Lassnig 1919–2014, Moving Image Department #8: Maria Lassnig, Lukáš Karbus)

Katharina Grosse, Psychylustro - The Drama Wall, 2014, Philadelphia, fotografie: Steve Weinik
Zadáno: City of Philadelphia Mural Arts Program,
Se souhlasem König Galerie, Berlin
Copyright: Katharina Grosse
a VG Bild-Kunst, Bonn

02

Životopis

Narozena v roce 1961 ve Freiburgu, žije v Berlíně.

Studovala malbu na prestižní Kunstakademii v Düsseldorfu, kde od roku 2010 vede svůj malířský ateliér.

Proslavila se svými monumentálními malířskými realizacemi, které vytváří stříkáním barvy na různé povrchy. Rozprašování malby používá od poloviny 90. let.

Grosse se kromě malby, práce s prostorem (3D objekty) a site-specific instalacemi dlouhodobě zabývá také zvukem. Spolupracuje s umělcem a skladatelem Stephanem Schneiderem a jejich posledním společným projektem je album Tiergarten (2017), které vydal düsseldorfský label TAL, jehož je Schneider zakladatelem (2016).

Katharina Grosse se stala v posledních dvaceti letech slavnou malířkou, která vystavovala v nejznámějších světových galeriích jako je MoMA PS 1, London Gallery,

Gagosian Gallery, König Gallery, Neuer Berliner Kunstverein, Neues Museum – Norimberk, Albertinum – Staatliche Kunstsammlungen Dresden, Pinakothek der Moderne – Mnichov, Städtische Galerie im Lenbachhaus – Mnichov a řada dalších.

Její dílo bylo oceněno např. cenou Oskara Schlemmera (2014) či Fred-Thieler-Preis (2003). Zastoupena byla na 56. Bienále v Benátkách (2015), Bienále v Taipei (2006) či v Sao Paulu (2002).

1

2

1. Katharina Grosse, 2015, fotografie: Andrea Stappert
Copyright: Katharina Grosse a VG Bild -Kunst, Bonn
2. Katharina Grosse, Psychylustro - The Hut, 2014, Philadelphia, fotografie: Steve Weinik
Zadáno: City of Philadelphia Mural Arts Program ,
Se souhlasem König Galerie, Berlin
Copyright: Katharina Grosse a VG Bild-Kunst, Bonn

03

Aktivity inspirované výstavou

Následující náměty mohou sloužit jako inspirace k aktivitám na výstavě nebo po návštěvě výstavy ve škole. Využijte i naše doprovodné programy v experimentálním ateliéru pro ZŠ i SŠ, kde si můžete vyzkoušet pracovat se spreji a přemýšlet nad barvou v její abstraktní rovině.

Zaměřit se na detail malby

Pozorujte s dětmi detaily malby. Zkuste pojmenovat rozdíl mezi malbou štětcem a airbrushem. Vyfotografujte si detaily malby mobilem a porovnejte své detaily ve dvojicích. Popište, co vás na nich zaujalo. Přemýšlejte, jak asi K. Grosse plátna malovala?

1

2

1. Detail z instalace Wunderbild/
Zázračný obraz
2. Detail z instalace Wunderbild/
Zázračný obraz

03

Aktivity inspirované výstavou

Pozorovat stíny

K. Grosse při tiskové konferenci zmínila, že prostor Velké dvorany je skoro jako její ateliér. Umělkyni na něm fascinovalo zejména to, že plátno se zde může proměňovat dle denního světla.

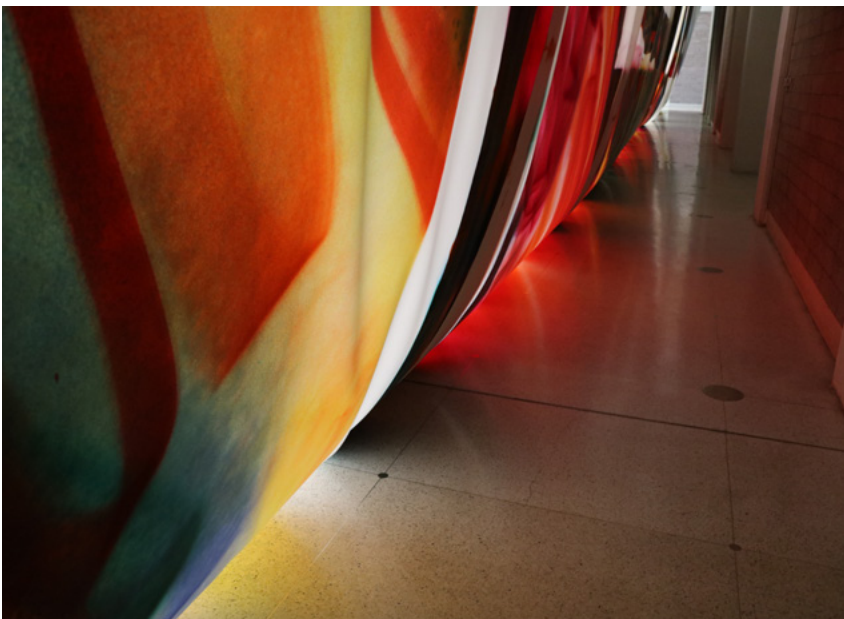
Pozorujte plátna z více stran. Podívejte se i z druhé strany závěsu. Zkoumejte stíny na podlaze. Jak asi malba vypadá v noci?

Zaznamenejte stíny ve vaší třídě. Představte si, že jsou stíny barevné. Zkuste je namalovat, vyfotografovat, ozvláštnit tím, že proměníte jejich barevnost.

„Jako dítě jsem každý den hrála takovou hru: než jsem vstala, musela jsem vymazat stíny na zdi. Vymyslela jsem si neviditelný štětec, kterým jsem přemalovala stíny vrhané parapetem, lampou či čímkoli jiným. Stala se z toho posedlost. Pozorování světa pro mě vždycky souviselo s činností; chtěla jsem ve světě a se světem něco dělat. Malování je nejúžasnější způsob, jak podpořit synchronnost konání a myšlení, protože mezi mnou a mým náčiním není žádný přenašeč. Obraz je pouze clona mezi tvůrcem a divákem, přičemž oba se můžeme dívat na myšlenkové procesy sídlící v cloně z různých úhlů pohledu a v různých okamžicích dějin. Umožňuje mi dívat se na pozůstatky mého myšlení.“

Katharina Grosse

1. Chytání stínů - malba pastelem

2. Detail plátna z druhé strany

03

Aktivity inspirované výstavou

Nechat se pohltit barvou

Jsou barvy, ve kterých vám je dobře? Vyhledáváte je na oblečení, předmětech, kterými se obklopujete? Zkuste se nechat pohltit svou oblíbenou barvou, vstupte dovnitř. Namalujte pastelem nebo nasprejujte odstín nebo kombinaci odstínů barev na papír. Svou barvu vyfotografujte a promítněte dataprojektorem na velké plochy v místnostech nebo na předměty či přímo na sebe. Jak na vás nasvícený prostor barvou působí? Jak velká plocha barvy je vám ještě příjemná?

Měřítka – malá a velká barva

Umělkyně K. Grosse při uvažování nad realizací do Velké dvorany Veletržního paláce si vytvořila 3 modely v různých velikostech (1 : 100, 1 : 20, 1 : 10). Tyto modely jí pomohly uchopit tento monumentální prostor a rozmyslet si nejvhodnější variantu. Zkuste vytvořit návrhy, modely z kartonových krabic různých velikostí, imitaci plátna například z hedvábného papíru. Prostory nasprejujte spreji na vodní bázi nebo foukacími fixami. Porovnejte své původní představy a realizaci na modelech.

1

2

1. Projekce barvy na stěnu

2. Přípravný model Kathariny Grosse

04

Další zdroje informací o autorce

[katalog výstavy Adam Budak \(ed.\)](#)
[webové stránky umělkyně](#)
[facebook umělkyně](#)
[web společného zvukového projektu](#)
[rozhovor s autorkou](#)
zastoupení v galeriích
[art21.org](#)
[gagosian.com](#)

Prolinky je možné otevřít jen
s připojením na internet.

05

Informace

Kurátor
Adam Budak

Místo konání
Veletržní palác,
Dukelských hrdinů 47, Praha 7

Termín konání
16. 2. 2018 – 6. 1. 2019

Doprovodný program

Oddělení vzdělávání a programů
pro veřejnost Národní galerie
v Praze

Autorky Studijních materiálů

Lenka Kerdová,
Barbora Škaloudová
(spolupráce)

Grafik Studijních materiálů

Nicky Shushulov

Informace o doprovodných programech

Oddělení vzdělávání a programů
pro veřejnost

Národní galerie v Praze,
tel.: 224 301 003,
e-mail: vzdelavani@ngprague.cz,
www.ngprague.cz

